

YTTRANDE

2010-03-26

2009-110-8717

2009-12-16

Fi2009/5948

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Folkbokföringen, SOU 2009:75

Centrala studiestödsnämnden (CSN) tillstyrker utredningens förslag. CSN vill dock lämna följande synpunkter.

Enligt CSN:s bedömning medför den föreslagna ändringen att Skatteverket ska besluta om uppehållsrätt och de föreslagna sekretessreglerna att CSN får ett sämre underlag för beslut om studiestöd för utländska medborgare. CSN anser därför att uppgifter om uppehållsrätt ska finnas tillgängliga via folkbokföringsregistret.

Utredningen betonar att ett viktigt syfte med folkbokföringen är att olika samhällsfunktioner ska få ett korrekt underlag för sina beslut och andra åtgärder. Uppgifterna i folkbokföringen ska spegla befolkningens verkliga bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden så att olika samhällsfunktioner får ett korrekt underlag för beslut och åtgärder. CSN instämmer till fullo i detta och anser att det är av största vikt att folkbokföringsregistret hålls uppdaterat och korrekt. Enligt CSN:s mening är det därför viktigt att Skatteverket uppfyller de krav som ställs på myndigheten för att folkbokföringen ska spegla befolkningens verkliga bosättning.

Den föreslagna ändringen att barn som föds i utlandet inte ska folkbokföras i Sverige kan enligt CSN medföra en risk att Skatteverket genomför färre utredningar om föräldrarna är felaktigt folkbokförda i landet.

CSN föreslår att det uppdras åt Skatteverket att se över sin vägledning om rutiner kring posthantering för personer som är kvarskrivna. CSN föreslår vidare att Skatteverket får i uppdrag att utreda frågan om ett centralt adressregister för utomlands bosatta personer med relationer till svenska myndigheter. CSN medverkar gärna i en sådan utredning.

4.4.5. Behandling av personuppgifter och sekretess

CSN har i bedömningen av rätten till studiestöd för en utländsk medborgare stor nytta av information om vilken typ av uppehållsrätt personen har. Dessa uppgifter erhåller CSN idag från Migrationsverket med stöd av bestämmelsen i 6 kap. 13 a § studiestödsförordningen (2000:655). Uppgift om vilken typ av uppehållsrätt en utländsk medborgare har är inte den enda avgörande faktorn i om personen har rätt till studiestöd eller inte.

2010-03-26

Vilken typ av uppehållsrätt personen har är dock mycket användbart för CSN i arbetet med att skapa sig en bild av dennes situation i landet vid prövningen av rätten till studiestöd.

Av betänkandet framgår att uppgift om uppehållsrätt inte kommer att behöva registreras i folkbokföringsdatabasen. Detta innebär att CSN inte kommer att få uppgift om vilken typ av uppehållsrätt personen har om denne har fått uppehållsrätten prövad av Skatteverket. Utan denna vägledning blir det betydligt svårare för CSN att bedöma av vilken anledning en utländsk medborgare befinner sig i Sverige. Om utredningens förslag genomförs kommer en sådan bedömning att kräva en större utredningsinsats från CSN:s sida än i dag med längre handläggningstid som följd. CSN anser därför att myndigheten även i fortsättningen ska ha möjlighet att ta del av uppgiften om vilken typ av uppehållsrätt en person har.

6.3.2 Barn som föds utom landet

CSN tillstyrker den föreslagna ändringen att barn som föds utom landet inte ska folkbokföras. CSN ser dock en risk i att ändringen medför att något färre utredningar om felaktig folkbokföring genomförs.

Av betänkandet framgår att Skatteverket gör bedömningen att den vanligaste kategorin av folkbokförda kvinnor som föder barn utom landet utgörs av kvinnor som egentligen borde vara avregistrerade från folkbokföringen, exempelvis på grund av studier, men som har underlåtit att anmäla utflyttningen till Skatteverket. Om det finns skäl för det inleder Skatteverket en utredning av barnets och moderns bosättning i samband med att barnets födelse anmäls till Skatteverket.

Den föreslagna ändring kan enligt CSN:s uppfattning leda till att kvinnor som i dag är felaktigt folkbokförda i landet inte meddelar att de fött barn då de fått kännedom om de nya reglerna. Det finns enligt CSN:s mening en risk för att detta i sin tur kan enligt leda till att Skatteverket inte påbörjar någon utredning kring dessa kvinnors bosättning. Risken är stor att dessa därmed inte avregistreras från folkbokföringen.

7.3.2 Utflyttning

CSN tillstyrker förslaget att inte ändra bestämmelsen för när avregistrering ska ske. CSN anser dock att det är av största vikt att avregistrering sker av personer som inte längre ska anses bosatta i Sverige. Av betänkandet framgår att utredningen i första hand har fokuserat på frågan om vilka som ska vara folkbokförda i Sverige. Någon djupare analys av de problem som finns med felaktigt folkbokförda individer finns inte. Den omständighet att personer som flyttar utomlands underlåter att anmäla detta till Skatteverket borde enligt CSN:s uppfattning ha belysts närmare för att fastställa vad detta kostar samhället exempelvis i form av felaktigt utbetalda bidrag.

2010-03-26

Studielån som är beviljade mellan den 1 januari 1989 och 30 juni 2001 betalas tillbaka med fyra procent av inkomsten enligt senaste taxeringen. Fastställande av årsbeloppet är kopplat till om låntagaren har en svensk adress och en godkänd taxering i Sverige. Om låntagaren har en svensk adress i mer än 180 dagar under det år som den senaste taxeringen avser anses han eller hon vara bosatt i Sverige. Om låntagaren dessutom har en svensk godkänd taxering fastställs årsbeloppet till fyra procent av den inkomsten. Om låntagare felaktigt har en adress i Sverige trots att de befinner sig utomlands medför det ett felaktigt årsbelopp. Det kan till och med innebära att studielåneskulden aldrig betalas.

CSN har genomfört en omfattningsstudie av låntagare där CSN inte fastställt något återbetalningsbelopp med hänsyn till avsaknad av taxerad inkomst. Av CSN:s studie framkommer att antalet personer med studielån som är felaktigt folkbokförda i Sverige kan vara så många som 9 000. Den totala skulden för dessa låntagare uppskattar CSN ligger mellan 1 och 1,2 miljarder kronor. CSN kommer att genomföra fördjupade studier inom detta område för att säkerställa antalet individer som är felaktigt folkbokförda. För att CSN ska ha möjlighet att utföra sitt uppdrag på bästa sätt samt få korrekta underlag för beslut om återbetalning av studielån måste folkbokföringsregistrets uppgifter vara korrekta. Det är därför av största vikt att Skatteverket arbetar för att hålla korrekta register.

Skatteverket anger i sin årsredovisning för budgetåret 2009 att kontrollverksamheten inom folkbokföringen påverkades under året och att en väsentlig neddragning gjordes i planeringen inför 2009. I kontrollen har Skatteverket koncentrerat sina resurser till kontroller av signaler från andra myndigheter. För att folkbokföringsregistret ska vara korrekt krävs enligt CSN:s mening att Skatteverket uppfyller de krav som ställs på myndigheten och genomför kontroller så att folkbokföringsregistret speglar befolkningens verkliga bosättning.

13.3.3 Skatteverkets postförmedling

Skatteverkets postförmedling för personer med kvarskrivning innebär att post till en person med kvarskrivning bör läggas i ett innerkuvert med personnummer på och att ytterkuvertet ska vara adresserat till Skatteverkets postförmedlingskontor. Enligt CSN:s uppfattning innebär all extra manuell hantering av ärenden som gäller personer med skyddsbehov en ökad risk för att uppgifter ska lämnas ut felaktigt. CSN föreslår därför att det uppdras åt Skatteverket att se över sin vägledning för posthantering i syfte att förenkla hanteringen. En lösning skulle kunna vara att Skatteverket tilldelar varje person en särskild identitetsbeteckning som kan aviseras som ett tillägg med adressen till skattekontoret. Myndigheterna skulle då inte behöva hantera denna post enligt Skatteverkets nuvarande rutin och posten skulle kunna skickas direkt till Skatteverket. Genom den särskilda identitetsbeteckningen skulle Skatteverket kunna identifiera den enskilde utan att behöva öppna brevet. Detta skulle enligt CSN:s uppfattning innebära att andra myndigheters hantering av denna post förenklas samt att säkerheten för den enskilde skulle öka.

2010-03-26

Övrigt

En fråga som inte uppmärksammas i utredningen gäller möjligheten till ett centralt adressregister för svenskar som flyttat utomlands. Enligt CSN:s bedömning är även andra myndigheter beroende av att kunna kontakta enskilda personer i utlandet. Ett centralt adressregister för personer som har någon form av relation till svenska myndigheter skulle kunna vara lösningen på detta. Enligt CSN:s uppfattning bör Skatteverket ansvara för ett sådant register. Skatteverket bör därför få i uppdrag att utreda frågan om ett adressregister i samråd med andra myndigheter. CSN deltar gärna i ett sådant arbete.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Kerstin Borg Wallin efter föredragning av verksjurist Ulrika Åsemar. I arbetet deltog även verksjuristerna Jenny Burvall och Jenny Wäsström, processutvecklarna Marianne Hellström och Åsa Eriksson samt utredarna Johan Nylander och Emma Gardfors. Beslutet har fattats i närvaro av avdelningscheferna Margaretha Holmlund, Jan Söderholm, Åke Svensson, Thomas Svensson, Hans Rutqvist och Christina Falhammar.

Kerstin Borg Wallin

Ulrika Åsemar